

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
Факультет освітніх наук та мистецтв
Кафедра освітніх наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача
кафедри освітніх наук

професор Філоненко О. В.
26 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РОЗВИТОК ЛІДЕРСТВА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність:

014.04 Середня освіта (Математика)

014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

014.07 Середня освіта (Географія)

014.09 Середня освіта (Інформатика)

017 Фізична культура і спорт

Освітня програма:

Середня освіта (Математика, Інформатика та Економіка)

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія)

Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота

Середня освіта (Інформатика, Економіка)

Фізична культура і спорт

Форма навчання денна

Факультет освітніх наук та мистецтв

Кропивницький, 2025 – 2026 навчальний рік

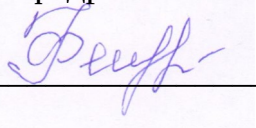
Робоча програма навчальної дисципліни «Розвиток лідерства» розроблена на основі освітньо-професійних програм Середня освіта (Математика, Інформатика та Економіка), Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія), Середня освіта (Географія) та красзнавчо-туристична робота, Середня освіта (Інформатика, Економіка), Фізична культура і спорт навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Першого (бакалаврського) за спеціальностями 014.04 Середня освіта (Математика), 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), 014.07 Середня освіта (Географія), 014.09 Середня освіта (Інформатика), 017 Фізична культура і спорт.

Розробник: к.п.н., доцент, доцент кафедри освітніх наук Черненко О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри освітніх наук

Протокол № 2 від 26 серпня 2025 року

В.о. завідувача кафедри освітніх наук, д.п.н., професор, професор кафедри

 Філоненко О. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Розвиток лідерства» для студентів за спеціальностями 014.04 Середня освіта (Математика), 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), 014.07 Середня освіта (Географія), 014.09 Середня освіта (Інформатика), 017 Фізична культура і спорт за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025. 31 с.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
		Рік підготовки: 2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – індивідуальні творчі завдання	Спеціальність: 014.04 Середня освіта (Математика) 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) 014.09 Середня освіта (Інформатика) 017 Фізична культура і спорт	Семестр 3-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітня програма: Середня освіта (Математика, Інформатика та Економіка) Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія) Середня освіта (Інформатика, Економіка), Фізична культура і спорт	Практичні заняття 14 год.
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Самостійна робота 56 год.
		Науково-дослідне завдання
		Вид контролю: 3 семестр – залік

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Розвиток лідерства» є: формування системних знань та навичок зі створення лідерського середовища, розвитку лідерства, командування, формуванні в студентів професійних компетентностей, пов'язаних з ефективною побудовою командної роботи і комунікаціями в професійному контексті у сфері управління, оволодіння основами ефективної роботи лідера з колегами, концепціями командної динаміки, вирішення конфліктів, переконання та ведення переговорів, принципами ефективної усної комунікації, створення презентацій хорошої якості.

Завдання:

- **Методологічні:** розвивати критичне мислення через аналіз класичних і сучасних теорій лідерства як основи для формування ефективних лідерських підходів; формувати вміння аналізувати лідерські концепції з акцентом на їх застосування в різних організаційних контекстах.
- **Методичні:** розвивати здатність до аналізу лідерських ситуацій і процесів, орієнтованих на специфіку командної взаємодії; формувати навички адаптації лідерських стратегій до потреб різних груп і організаційних цілей.
- **Пізнавальні:** формувати вміння самостійного навчання та оволодіння сучасними знаннями в галузі лідерства; визначати роль ключових лідерських постатей і їх внесок у розвиток теорій управління; проводити цілісний аналіз еволюції лідерських практик у історичному та сучасному контекстах.
- **Практичні:** розвивати здатність до наукового аналізу лідерських процесів і формування готовності до використання лідерських умінь, навичок і досвіду в практичній діяльності в організаціях і суспільстві.

У результаті вивчення дисципліни у студентів формується здатність зберігати та примножувати моральні, етичні, соціальні та професійні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку теорій лідерства, їх місця в системі знань про суспільство та управління; здатність цінувати різноманіття, мультикультурність і гендерну рівність, керуватися в лідерській діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й ефективного співробітництва.

Результати навчання дисципліни «Розвиток лідерства»

Після вивчення навчального курсу студенти повинні:

Знати:

- концептуальні засади розвитку лідерських якостей у контексті сучасних організаційних середовищ;
- зміст та форми організації лідерської діяльності в командах і організаціях;
- особливості підготовки майбутніх лідерів у вищих навчальних закладах;
- інтерактивні методики розвитку лідерських компетенцій.

Вміти:

- орієнтуватися в системі навчальних планів та програм із розвитку лідерства;
- структурувати методичний матеріал відповідно до змісту навчальної дисципліни, теми та формату занять;
- проектувати основні форми організації лідерської діяльності за відповідним напрямом підготовки;
- організовувати самостійну роботу студентів у контексті розвитку лідерських навичок;
- визначати чинники успішності лідерського процесу в командній та організаційній діяльності.

Програма навчальної дисципліни «Розвиток лідерства» складається з двох розділів:

1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену.
2. Практичні аспекти розвитку лідерства.

Програма підготовлена для студентів, де зміст кожного розділу виконує конкретні функції, кожен розділ є органічною складовою єдиного інтегрованого курсу. Програма забезпечує методологічну, науково- педагогічну й практичну підготовку студентів до творчої професійної праці в закладі загальної середньої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

014.04 Середня освіта (Математика)

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні	Фахові
ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.	ФК 01. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.
ЗК 02. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.	ФК 02. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в математиці.
ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.	ФК 03. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.
ЗК 04. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.	ФК 04. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та
ЗК 05. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань	

(мотивів). ЗК 06. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК 07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення. ФК 05. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання. ФК 06. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.
--	--

1.3 Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 01. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН 02. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 03. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 04. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 05. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 06. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками

014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Загальні	Фахові
ЗК 1. Знання та розуміння предметної галузі біологія та основи здоров'я і сфери майбутньої професійної діяльності. ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю. ЗК 3. Здатність моделювати зміст освіти	СК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей із біології та основ здоров'я та здійснення міжпредметних зв'язків. СК 2. Здатність створювати або адаптувати навчальні програми, планувати освітній процес на рік, семестр, урок, організовувати учнів на уроці, в позаурочній діяльності, їх

відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти ЗК 4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти ЗК 5. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності ЗК 6. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі ЗК 7. Здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами ЗК 8. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами ЗК 9. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'я-збережувальні технології під час освітнього процесу ЗК 10. Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя ЗК 11. Здатність планувати освітній процес ЗК 12. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти ЗК 13. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег та надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку. ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	проектну діяльність й оцінювати індивідуальні досягнення. СК 3. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації здобувачів базової середньої освіти до саморозвитку й самовдосконалення. СК 4. Здатність формувати у здобувачів освіти систему цінностей інклюзивної освіти, знань та вмінь у сфері організації безпечного й інклюзивного освітнього середовища. СК 9. Здатність у процесі навчання та виховання учнів розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку суспільства.
--	---

1.3 Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 01. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних понять, законів, концепцій і теорій біології, включаючи суміжні галузі науки (хімія, фізика, математика).

ПРН 02. Спілкуватись українською та іноземною мовами у професійному середовищі, дотримуватись етики ділового спілкування.

ПРН 03. Демонструвати базові знання основних положень філософії, історії та культури України.

ПРН 04. Проводити експерименти з біологічними об'єктами, аналізувати й інтерпретувати результати досліджень із застосуванням сучасного обладнання та вимірювальних приладів.

ПРН 05. Розв'язувати якісні та кількісні задачі з біології, застосовувати методи математичного аналізу для оцінки результатів досліджень.

ПРН 06. Використовувати знання для практичної роботи з біологічними матеріалами:

виготовлення гербаріїв, колекцій, цитологічних і гістологічних препаратів.

ПРН 07. Забезпечувати безпечне проведення біологічних досліджень в лабораторних і польових умовах відповідно до норм біобезпеки.

ПРН 08. Інтегрувати біологічні знання для формування в учнів екологічної свідомості та розуміння стратегій сталого розвитку.

ПРН 09. Демонструвати вільне володіння біологічною термінологією державною та іноземною мовами, створювати навчально-методичні матеріали з біології.

ПРН 10. Розробляти навчальні програми, навчальнотематичні плани з біології та здоров'я людини відповідно до Державного стандарту освіти.

ПРН 11. Використовувати сучасні методики навчання біології, включаючи інтерактивні технології, дистанційне навчання та цифрові інструменти.

014.07 Середня освіта (Географія)

Загальні	Фахові
ЗК1 – базові знання з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки в обсязі, необхідному для засвоєння фахових дисциплін та професійної діяльності вчителя. ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються. ЗК3 – здатність до проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності. ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя. ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти та розв'язувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації, бути ініціативним та підприємливим (підприємницька компетентність). ЗК7 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у процесі навчання або дослідження, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК8 – здатність до прийняття ефективних рішень у складних і непередбачуваних умовах у професійній діяльності, що	ФК3 – здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно та вільно передавати географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; використовувати інновації у професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси. ФК5 – здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, різних підходів до розв'язування педагогічних проблем і ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей та критичного мислення в учнів, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту, взаємодії з колегами на засадах партнерства; моніторингу власної педагогічної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб та професійного саморозвитку впродовж життя. ФК6 – здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та

потребує застосування нових підходів та прогнозування, відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність). ЗК9 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК11 – навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді, спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність); здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства; здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина (громадянська компетентність).	корекції освітньовиховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивувати учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, управляти учнівським колективом, організувати комунікацію учнів, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, створювати рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, розвитку у них позитивної самооцінки та я-ідентичності; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ФК13 – здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.
--	---

1.3 Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН2 – описує основні механізми функціонування природних комплексів, суть територіальної організації суспільства, окремих їх компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них;

ПРН4 – знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації, сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в закладі загальної середньої освіти;

ПРН5 – знає вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в закладі загальної середньої освіти, санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу; володіє навичками забезпечення здорового способу життя, збереження здоров'я і високої працездатності;

ПРН6 – знає та розуміє закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.

ПРН7 – володіє базовими знаннями з дисциплін суспільногуманітарної підготовки, оцінює і прогнозує політичні, економічні, соціальні, культурні процеси та явища.

Уміння

ПРН8 – застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; орієнтується у світовому й національному географічному та освітньо-науковому інформаційному просторі; здійснює пошук і критично оцінює інформацію, оперує нею у професійній діяльності, ефективно та вільно передає географічні ідеї, принципи та теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій; ефективно використовує інновації у професійній діяльності, створює (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси;

ПРН11 – встановлює закономірності територіальної організації суспільного виробництва та населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах;

ПРН14 – застосовує набуті географічні та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів ключових і предметних компетентностей, наскрізних умінь та ціннісного ставлення, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природнича» Державного стандарту базової середньої освіти та концепції Нової української школи;

ПРН16 – враховує в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, психологічні особливості засвоєння ними навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів; застосовує методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, прогнозує розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, створює сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, мотивує учнів та організовує їхню пізнавальну діяльність, конструктивно та безпечно взаємодіє з учасниками освітнього процесу;

ПРН17 – володіє основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації, а також володіє однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності та предметної спеціалізації;

Комунікація

ПРН19 – організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності; взаємодіє з колегами на засадах партнерства та спілкується з представниками інших професійних груп різного рівня, залучає батьків до освітнього процесу на засадах партнерства;

ПРН20 – розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу, виявляє повагу та цінує українську національну культуру, виражає національну та культурну ідентичність, творчо самовиражається, застосовує соціальні навички (soft skills), керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності, педагогічно підтримує осіб з особливими освітніми потребами. Автономія і відповідальність

ПРН21 – самостійно організовує процес навчання, створює рівноправне особистісно зорієнтоване (суб'єкт-суб'єктне), справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, розвиває в учнів позитивну самооцінку та я-ідентичність, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху; реалізовує свої права і обов'язки як члена суспільства та допомагає реалізуватися учням, усвідомлює цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина, поширює дані цінності серед учнів; здатний реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства;.

014.09 Середня освіта (Інформатика)

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

Загальні	Фахові
ЗК 01. Знання й розуміння предметної галузі; розуміння професійної діяльності.	ФК 01. Наявність системи наукових знань із дисциплін фундаментальної та професійної підготовки предметної галузі "Інформатика".
ЗК 02. Здатність застосовувати засвоєні	

знання, набуті уміння й навички в практичній та професійній діяльності; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 03. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 04. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та критичного оцінювання даних з різних джерел. ЗК 05. Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу. ЗК 06. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність проводити дослідження. ЗК 07. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 08. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії; здатність працювати в команді. ЗК11. Здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК12. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. ЗК13. Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів). ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК15. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина України. ЗК16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ФК 02. Володіння спеціальною професійною термінологією з предметної галузі "Інформатика", уміння її застосовувати та формувати відповідні навички її використання в учнів. ФК 03. Здатність використовувати знання з математики та фундаментальних наук для розв'язування прикладних задач, в т.ч. із застосуванням ІКТ. ФК 04. Здатність застосовувати теоретичні знання, демонструвати розуміння наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів, що стосуються інформатики та ІКТ, при вирішенні професійних завдань. ФК 05. Здатність демонструвати знання фактичного матеріалу шкільного курсу інформатики; володіння методикою навчання інформатики, в т.ч. з використанням інноваційних технологій навчання. ФК 06. Здатність розв'язувати задачі з інформатики різного рівня складності, уміти пояснювати їх розв'язування учням. ФК 07. Здатність оволодівати навичками використання сучасних ІКТ і застосовувати їх в практичній та професійній діяльності. ФК 08. Володіння уміннями проектувати, планувати, організовувати та реалізовувати навчальний процес з інформатики (за різними навчальними програмами) в закладах загальної середньої освіти. ФК 09. Здатність формувати в учнів ключові та предметні ІКТ-компетентності. ФК10. Здатність оволодівати сучасними методиками й технологіями навчання та застосовувати їх в професійній діяльності. ФК11. Здатність формувати в учнів навички безпечної роботи з комп'ютерними мережами. ФК12. Виявляти готовність реалізовувати рівневу та профільну диференціацію навчання інформатики. ФК13. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з інформатики. ФК14. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінювання педагогічного досвіду. ФК15. Здатність до організації позакласної й позашкільної роботи з інформатики в закладах загальної середньої освіти. ФК16. Здатність забезпечити здоров'я-збереження учнів у навчально-виховному
--	--

	процесі та позаурочній діяльності. ФК17. Здатність здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення школярів.
--	--

1.3 Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 01. Демонструвати глибокі фундаментальні знання з основних розділів інформатики.

ПРН 02. Знати методи розробки та дослідження алгоритмів розв'язування задач з інформатики, знати методики оцінювання ефективності алгоритмів; володіти мовами програмування різних видів, розуміти їх переваги при розв'язуванні базових задач інформатики.

ПРН 03. Виявляти знання та розуміння математики та інших фундаментальних наук, що лежать в основі предметної галузі "Інформатика", на рівні, необхідному для досягнення результатів освітньої програми; мати цілісне уявлення про математику як науку, розуміти її місце в сучасному світі й системі наук.

ПРН 04. Знати психолого-педагогічні теорії навчання, розуміти актуальні проблеми розвитку педагогіки та методики навчання, здатність інтегрувати знання, аналізувати й порівнювати педагогічні технології, експериментувати в педагогічній діяльності.

ПРН 05. Знати концептуальні засади шкільної освіти в галузі інформатики, цілі та завдання навчання інформатики в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 06. Знати методику подання конкретних тем шкільного курсу інформатики в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 07. Розрізняти, критично осмислювати й використовувати традиційні та спеціальні підходи до навчання учнів інформатики, сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

ПРН 08. Знати теоретичні засади контролю, діагностування та моніторингу навчальних досягнень учнів.

ПРН 09. Володіти методологією наукового пізнання та формування інформаційної картини світу, розуміти закони, методи та методики проведення наукових та прикладних досліджень, в т.ч. з використанням ІКТ.

017 Фізична культура і спорт

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Загальні	Фахові
ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність працювати в команді. ЗК5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії	ФК1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. ФК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях. ФК3. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення. ФК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують. ФК5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників

	здорового способу життя. ФК6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту. ФК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. ФК11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом. ФК13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту. ФК14. Здатність до безперервного професійного розвитку
--	---

1.3 Очікувані програмні результати навчання:

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

ПРН2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ПРН4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену

Тема 1. Лідерство та комунікації у суспільстві

Лідерство у сучасному суспільстві. Підходи щодо формування актуальних лідерських якостей в умовах трансформацій. Комунікативна діяльність. Взаємозв'язок лідерства та комунікативного процесу. Лідерство. Комунікативне лідерство. Трансформаційне суспільство. Формальне лідерство. Неформальне лідерство. Ефективне лідерство. Організаційна культура. Авторитарний стиль. Демократичний стиль. Ліберальний стиль. Ситуаційний підхід. Особистісні якості. Поведінковий підхід. Пасіонарність. Авторитет. Влада. Комунікативна компетентність. Зворотний зв'язок з командою. Психологізація. Трансформаційна парадигма.

Тема 2. Структура лідерських якостей. Типологія лідерства

Структура лідерських якостей. Формування лідерського потенціалу у процесі професійної співпраці. Типологізація лідерства. Реалізація лідерського потенціалу у процесі комунікативної взаємодії. Лідерські якості. Особистісні якості. Мотиваційний компонент. Емоційно-вольовий компонент. Діловий компонент. Інтелектуально-креативні якості. Морально-вольові якості. Організаторсько-ділові якості. Емоційно-комунікативні якості. Лідерський потенціал. Позанавчальна діяльність. Конкурентне середовище. Школа лідера. Саморегуляція. Професійна компетентність. Традиційне лідерство. Харизматичне лідерство. Раціонально-легальне лідерство. Інструментальне лідерство. Експресивне лідерство.

Тема 3. Група та команда: порівняльна характеристика, поняття та механізм

Групова динаміка: поняття та механізм. Поняття команди її ознаки та види. Загальна характеристика основних моделей команди. Порівняльна характеристика роботи команд і груп. Цілі групи. Норми групи. Соціальний контроль. Соціальні санкції. Структура групи. Формальна структура. Неформальна структура. Згуртованість групи. Стратометрична концепція. Конформізм. Внутрішній конформізм. Зовнішній конформізм. Фази розвитку групи. Інструментальна активність. Експресивна активність. Команда. Взаємозамінність. Самоврядування. Переваги командної роботи. Недоліки командної роботи. Діада. Тріада. Команди з розв'язання проблем. Творчі команди. Тактичні команди. Бізнес-команда. Офіс президента. Багатофункціональна команда. Особлива команда. Команда пошуку і порятунку. Команда “чорнової роботи”. SWAT-команда. Спортивна команда. Театральна команда. Транснаціональна команда. Функціональна команда. Мультидисциплінарна команда. Самокерована команда. Позитивна взаємозалежність. Індивідуальна відповідальність. Міжособистісне спілкування. Навички співпраці. Групові процедури. Синергія. Групове мислення.

Тема 4. Класифікація соціальних груп

Соціальна діяльність, її конкретні види та форми є основним інтегруючим фактором і головною ознакою соціальної групи. Участь членів групи в спільній діяльності зумовлює формування психологічної спільності між ними. Саме в цьому разі група стає об'єктом соціально-психологічного аналізу. Соціальна діяльність. Психологічна спільність. Групова свідомість. Почуття «ми». Соціально-психологічний аналіз. Склад групи. Структура групи. Групові процеси. Групові норми. Групові цінності. Соціальний контроль. Соціальні санкції. Експектації. Умовні групи. Реальні групи. Великі групи. Малі групи. Формальні групи. Неформальні групи. Референтні групи. Групи належності. Дифузні групи. Асоціації. Корпорації. Колективи. Психічний склад. Соціальний характер. Звичай. Традиції. Соціальна фацилітація. Соціальна інгібіція. Взаємодія. Комунікативна структура. Лідерство. Керівництво.

Тема 5. Формування команди в організації

Команда. Командоутворення. Тімблдінг. Розвиток команди. Командний дух.

Спільна мета. Взаємозамінність. Взаємна відповідальність. Самоврядування. Згуртованість. Синергія. Командні ролі. Психологічна сумісність. Гетерогенність. Гомогенність. Ситуаційне лідерство. Групові норми. Колективна відповідальність. Інструментальна активність. Соціоемоційна активність. Організаційна діагностика. Міжкомандні взаємини. Функціонально-рольовий розподіл. Мотивація. Лояльність. Неформальні відносини. Етапи формування команди. Формування (Forming). Буря (Storming). Нормування (Norming). Виконання (Performing). Завершення/перетворення (Adjourning). Інституалізація. Спільне бачення. Позиціонування. Рефлексія. Типологічний підхід. Психотипи. Стратег (NT). Дипломат (NF). Логіст (SJ). Тактик (SP). Рольовий підхід. Системне мислення. Комунікативні навички. Лідерські здібності. Управління груповими процесами. Діагностична компетентність. Зворотний зв'язок. Команда змін. Активна меншина. Трансформаційний вплив. Командна сировина. Тренінги навичок. Груподинамічні тренінги. Ділові ігри. Командний коучинг. Природний розвиток команди.

Розділ 2. Практичні аспекти розвитку лідерства

Тема 6. Концепція командних ролей

Командні ролі. Р. Мередіт Белбін. Активні ролі. Ролі, орієнтовані на людей. Ролі, орієнтовані на мислення. Форматор. Генератор ідей. Реалізатор. Завершувач/Фінішер. Координатор. Командний гравець. Дослідник ресурсів. Експерт з моніторингу. Спеціаліст. Таємний інформатор. Психологічна сумісність. Міжособистісне спілкування. Згуртованість команди. Екстраверт. Інтроверт. Критичне мислення. Організаційна культура. К. Камерон. Р. Куїнн. Кланова культура. Адхократична культура. Бюрократична культура. Ринкова культура. Диференціація. Інтеграція. Органічний дизайн. Механічний дизайн. Невизначеність середовища. Командна робота. Лояльність. Інновації. Конкурентоспроможність. Ринкова частка. Стабільність.

Тема 7. Управлінські рішення: сутність, роль та значення

Управлінське рішення. Прийняття рішень. Менеджмент. Суб'єкт управління. Об'єкт управління. Процес управління. Планування. Організація. Мотивація. Контроль. Координуючий вплив. Цілі організації. Поділ праці. Професіоналізм. Класифікація рішень. Технічні рішення. Економічні рішення. Соціальні рішення. Одноосібні рішення. Колегіальні рішення. Колективні рішення. Програмовані рішення. Непрограмовані рішення. Автоматичні рішення. Бліц-рішення. Експрес-рішення. Лонгировані рішення. Стратегічні рішення. Тактичні рішення. Оперативні рішення. Загальні рішення. Часткові рішення. Складні рішення. Середньої складності рішення. Прості рішення. Інноваційні рішення. Стандартні рішення. Ординарні рішення. Синергічні рішення. Асинергічні рішення. Централізовані рішення. Децентралізовані рішення. Консультативні рішення. Спільні рішення. Парламентські рішення. Безальтернативні рішення. Бінарні рішення. Багатоваріантні рішення. Урівноважені рішення. Імпульсивні рішення. Інертні рішення. Ризиковані рішення. Обережні рішення. Алгоритмічні рішення.

Евристичні рішення. Локальні рішення. Глобальні рішення. Письмові рішення. Усні рішення. Детерміновані рішення. Імовірнісні рішення. Довгострокові рішення. Середньострокові рішення. Короткострокові рішення. Вибіркові рішення. Систематичні рішення. Класична теорія менеджменту. Наукове управління. Адміністративна школа. Поведінковий підхід. Школа людських відносин. Школа організаційної поведінки. Кількісний підхід. Процесний підхід. Системний підхід. Ситуаційний підхід. Американська школа. Німецька школа. Японська школа. Діагноз проблеми. Формулювання обмежень. Критерії рішень. Визначення альтернатив. Оцінка альтернатив. Вибір альтернативи. Постановка проблеми. Пошук інформації. Операційний аналіз. Консенсус. Раціональність. Економічна вигода. Математичні моделі. Людський фактор. Стимулювання праці. Управлінська реальність.

Тема 8. Організація та проведення нарад і робочих зустрічей

Нарада. Засідання. Збори. Ділові переговори. Порядок денний. Регламент наради. Колективне обговорення. Мозкова атака. Стенограма наради. Протокол наради. Ефективність наради. Цілеспрямованість. Обмін інформацією. Демократизація управління. Виховне значення наради. Інструктивна нарада. Оперативна нарада. Телеконференція. Активізація учасників. Конфліктна ситуація.

Тема 9. Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення

Ділова нарада. Засідання. Збори. Переговори. Порядок денний. Регламент наради. Колективне обговорення. Мозкова атака. Стенограма. Протокол. Ефективність наради. Цілеспрямованість. Обмін інформацією. Демократизація управління. Виховне значення. Інструктивна нарада. Оперативна нарада. Телеконференція. Активізація учасників. Конфліктна ситуація. Підготовка наради. Вступне слово. Обговорення питань. Підбиття підсумків. Чіткість формулювань. Участь підлеглих. Компроміс. Тактичні прийоми. Ввічливість. Довіра.

Тема 10. Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі

Міжособистісна комунікація. Групове спілкування. Вербальна комунікація. Невербальна комунікація. Письмова комунікація. Канали комунікації. Бар'єри комунікації. Фізичні бар'єри. Психологічні бар'єри. Культурні відмінності. Активне слухання. Емпатія. Відкрита мова. Позитивна мова. Сприятливе середовище. Стереотипи. Мова тіла. Презентація. Торгова презентація. Маркетингова презентація. Навчальна презентація. Корпоративна презентація. Презентація-брифінг. Презентація-ексклюзив. Презентація-конференція. Презентація-шоу. Візуалізація матеріалу. Шрифти презентації. Переходи слайдів. Контрастність кольорів.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					
	Усього	У тому числі				
		Лек	Пр			СРС
Розділ 1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену						
Лідерство та комунікації у суспільстві	8	2	1			5
Структура лідерських якостей. Типологія лідерства	8	2	1			5
Група та команда: порівняльна характеристика, поняття та механізм.	8	2	1			5
Класифікація соціальних груп	8	2	1			5
Формування команди в організації	10	2	2			6
Усього за розділом 1	42	10	6	0	0	26
Розділ 2. Практичні аспекти розвитку лідерства						
Концепція командних ролей	9	2	1			6
Управлінські рішення: сутність, роль та значення	9	2	1			6
Організація та проведення нарад і робочих зустрічей	10	2	2			6
Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення	10	2	2			6
Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі	10	2	2			6
Усього за розділом 2	48	10	8	0	0	30
РАЗОМ ГОДИН	90	20	14	0	0	56

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену	
1.	Лідерство та комунікації у суспільстві	2
2.	Структура лідерських якостей. Типологія лідерства	2
3.	Група та команда: порівняльна характеристика, поняття та механізм.	2
4.	Класифікація соціальних груп	2
5.	Формування команди в організації	2
	Розділ 2. Практичні аспекти розвитку лідерства	

6.	Концепція командних ролей	2
7.	Управлінські рішення: сутність, роль та значення	2
8.	Організація та проведення нарад і робочих зустрічей	2
9.	Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення	2
10.	Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі	2
	Всього	20

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену	
1.	Лідерство та комунікації у суспільстві	1
2.	Структура лідерських якостей. Типологія лідерства	1
3.	Група та команда: порівняльна характеристика, поняття та механізм.	1
4.	Класифікація соціальних груп	1
5.	Формування команди в організації	2
	Розділ 2. Практичні аспекти розвитку лідерства	
6.	Концепція командних ролей	1
7.	Управлінські рішення: сутність, роль та значення	1
8.	Організація та проведення нарад і робочих зустрічей	2
9.	Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення	2
10.	Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі	2
	Всього	14

4.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачені навчальним планом	0

4.4. Завдання для самостійної роботи

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять, робота з першоджерелами;
- опрацювання тем курсу (окремих питань теми), які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в силабусі;
- підготовка ІНТЗ;
- підготовка до виконання контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Основні концептуальні засади лідерства як управлінського феномену	
1.	Лідерство та комунікації у суспільстві	5
2.	Структура лідерських якостей. Типологія лідерства	5
3.	Група та команда: порівняльна характеристика, поняття та механізм.	5
4.	Класифікація соціальних груп	5
5.	Формування команди в організації	6
	Розділ 2. Практичні аспекти розвитку лідерства	
6.	Концепція командних ролей	6
7.	Управлінські рішення: сутність, роль та значення	6
8.	Організація та проведення нарад і робочих зустрічей	6
9.	Класифікація ділових нарад та методика їх раціонального проведення	6
10.	Міжособистісні комунікації в груповій або командній роботі	6
	Всього	56

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне творче завдання Підготовка й захист презентації педагогічних поглядів та ідей одного із представників вітчизняної чи світової педагогіки та особливостей використання цього досвіду в сучасній педагогічній практиці.

4.6. Методи навчання

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Розвиток лідерства» передбачено використання пояснювально-ілюстративних, проблемно-пошукових, аналітичних та творчих методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації пізнавально-професійної активності, що сприяє розвитку творчої особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

За джерелом знань на заняттях використовуються методи навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія), наочні (презентація, демонстрація, спостереження) та практичні (ділова та рольова ігри, моделювання педагогічних ситуацій, вправи).

З метою підвищення ефективності формування загальних та фахових компетентностей майбутніх вчителів широко використовуються інтерактивні методи навчання – мозковий штурм, мікрофон, кейс-метод.

При організації самостійної роботи студентів використовується система наступних методів: написання есе, робота з електронною бібліотекою, вправи, самостійна робота студентів з різними джерелами інформації (нормативні документи, підручники, науково-методичні статті)

Дистанційні методи навчання: метод індивідуалізованого навчання на освітній платформі Google Workspace for Education, застосунки Google Classroom, Google Документи, Google Диск Google Таблиці, Google Форми як засоби та інструменти планування і контролю; для комунікації і зворотного зв'язку – Gmail, телекомунікаційні методи (Zoom-конференції, зустрічі у Google Meet, робота у Telegram, робота у Viber-групах).

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи (поточний та підсумковий контроль) здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та способами демонстрування студентами результатів навчання є: оцінювання активності і знань студентів під час семінарських занять, виконання тематичних тестових завдань, презентації виконання індивідуальних та групових творчих завдань (***поточний контроль***) та екзамен (***підсумковий контроль***);

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини змісту навчальної дисципліни, рівня сформованості умінь та навичок самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню підлягає: рівень, системність та ґрунтовність знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні проблемних (дискусійних) питань винесених на семінарське заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього семінарського заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Методи поточного контролю: поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу здійснюється шляхом фронтального та індивідуального усного опитування й оцінювання знань студентів під час

семінарських занять, перевірка й оцінювання виконання студентами тематичних практичних й індивідуальних творчих завдань та самостійної роботи з використанням навчальних платформ Zoom, Google Classroom, Google Forms, Google Drive а також месенджеру Viber тощо, захисту ІТЗ, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзаменаційного тесту. Завданням **підсумкового контролю** є перевірка системності й ґрунтовності оволодіння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю

1. Проблеми лідерства в теоретичних поглядах різних учених.
2. Процесуальний підхід до класифікації лідерства.
3. Лідерство: функціональний підхід.
4. Лідерство – сучасна вимога й об'єктивна необхідність розвитку підприємства, організації.
5. Сутність і значення управління.
6. Співвідношення управління та лідерства.
7. Феномен лідерства.
8. Класифікація стилів лідерства.
9. Чоловічий і жіночий стилі лідерства.
10. Ситуативна модель Філлера.
11. Теорія життєвого циклу Херсі та Бланшара.
12. Ситуативна модель Врума-Яго.
13. Проактивний фокус особистості лідера.
14. Визначення сильних сторін і потреб розвитку лідера.
15. Вплив психологічних установок на лідера.
16. Когнітивні можливості та їх вдосконалення.
17. Комунікації в умовах кризи.
18. Лідер як майстер комунікацій.
19. Гумор і народна мудрість як засоби полегшення налагодження комунікації.
20. Стародавні методики протидії стресам.
21. Види службових і позаслужбових стресів.
22. Профілактика стресів.
23. Лідер і його харизма.
24. Резонансний та дисонансний лідер.
25. Емоції та ефективне управління.
26. Роль лідера в команді.
27. Типи команд.
28. Характерні особливості команд.
29. Види команд. Етапи їх формування.
30. Специфіка роботи в міжнародній команді.
31. Як організаційна культура впливає на формування лідерських якостей?
32. Які ключові характеристики трансформаційного лідерства?

33. У чому полягають особливості транзакційного лідерства?
34. Як адаптивне лідерство функціонує в умовах невизначеності?
35. Яка роль емоційного інтелекту в ефективному лідерстві?
36. Як стратегічне мислення сприяє успіху лідера?
37. Які стратегії управління конфліктами застосовує лідер у команді?
38. Як мотивація використовується як інструмент лідерства?
39. Які принципи та виклики делегування повноважень у лідерстві?
40. Як цифрові технології впливають на сучасні лідерські практики?
41. Який вплив глобалізації на лідерство в організаціях?
42. Як лідер формує бачення та місію організації?
43. Яка роль лідера в управлінні змінами в організації?
44. Які стратегії лідерства ефективні в кризових ситуаціях?
45. Які критерії оцінки ефективності лідерства?
46. Як наставництво сприяє розвитку лідерських якостей?
47. Яка роль саморефлексії в професійному зростанні лідера?
48. Як лідерство впливає на організаційну ефективність?
49. Які виклики та можливості крос-культурного лідерства?
50. Які особливості лідерства в некомерційних організаціях?
51. Як технології змінюють сучасні підходи до лідерства?
52. Як лідер формує довіру в команді?
53. Які виклики лідерства в умовах віддаленої роботи?
54. Як досягти балансу між авторитарним і демократичним стилями лідерства?
55. Як лідер управляє різноманітністю в команді?
56. Який взаємозв'язок між лідерством та інноваціями?
57. Яка роль зворотного зв'язку в розвитку лідерських навичок?
58. Як лідер адаптується до швидкозмінного середовища?
59. Які стратегії розвитку лідерського потенціалу є найефективнішими?
60. Що включає комунікативна компетентність лідера?
61. Які принципи поведінкового підходу до лідерства?
62. Як пасіонарність впливає на лідерські якості?
63. Які відмінності між формальним і неформальним лідерством?
64. Як ситуаційний підхід застосовується до управління командами?
65. Що таке групова динаміка та як вона впливає на лідерство?
66. Як формується психологічна спільність у соціальних групах?
67. Яка роль соціального контролю та санкцій у групах?
68. Як стратометрична концепція пояснює згуртованість групи?
69. У чому полягає різниця між внутрішнім і зовнішнім конформізмом?
70. Які фази розвитку групи та їх значення для лідера?
71. Як інструментальна та експресивна активність впливають на командну роботу?
72. Що таке позитивна взаємозалежність у команді?
73. Яка роль самоврядування в самокерованих командах?
74. Які переваги та недоліки командної роботи?
75. Які типи команд (бізнес-команди, творчі, тактичні) та їх особливості?
76. Які особливості мультидисциплінарних і транснаціональних команд?

77. Які етапи командування за моделлю Такмана?
78. Як тимблдінг сприяє розвитку командного духу?
79. Які командні ролі за Белбіном та їх значення для ефективності команди?
80. Як психологічна сумісність впливає на згуртованість команди?
81. Які типи організаційної культури за Камероном і Куїнном?
82. Як класифікуються управлінські рішення та які їх особливості?
83. Які складові процесу управління (планування, організація, мотивація, контроль)?
84. Як забезпечити ефективність ділових нарад?
85. Яка роль мозкової атаки в колективному обговоренні?
86. Які особливості вербальної та невербальної міжособистісної комунікації?
87. Які бар'єри комунікації та як їх подолати?
88. Як активне слухання та емпатія сприяють ефективним переговорам?
89. Які принципи Гарвардської моделі переговорів та їх застосування?
90. Управління стресами та змінами в організації

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання												Екзаме (залік)	Сума	
Розділ 1					Розділ 2					К/р	ІТЗ			Разом
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ПЗ 7	ПЗ 8	ПЗ 9	ПЗ 10					
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6			60 балів	40 балів	100 балів

*ПЗ.1, ПЗ.2 ... – завдання практичних занять.

***Накопичення балів на практичних заняттях:*

Рівень оволодіння студентами системою знань, умінь та навичок по темі кожного семінарського заняття оцінюється за 5-бальною системою.

Кількість балів за роботу студента на семінарському занятті розраховується за формулою $(Q_n \times 0,6)$, де Q_n – оцінка за пізнавальні досягнення студента на відповідному семінарському занятті.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Поточний бал на **семінарських заняттях** визначається за такими критеріями:

«4» – студент (ка) демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару;

«3» – студент (ка) демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики;

«2» – студент (ка) демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань;

«1» – студент (ка) присутній на семінарському занятті, але не проявляє свої пізнавальні досягнення, робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття.

Оцінка контрольної роботи здійснюється за параметрами:

4 бали - 36-45 правильні відповіді

3 бали - 30-35 правильні відповіді

2 бали – 24-29 правильні відповіді

1 бали – 15-23 правильні відповіді

0 балів – 0 -14 правильні відповіді

Оцінка ІТЗ здійснюється за параметрами:

0–6 балів – зміст та оформлення роботи; (1 – зміст не відповідає темі ІТЗ, 2 – репродуктивний характер поданого матеріалу; 3 – творчий характер роботи, з недостатньою обґрунтованістю та аргументованістю вибору змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ; 4 – творчий характер роботи з обґрунтованістю вибору теми, мети, завдань, змісту, методів та засобів виховання поданих в ІТЗ).

0-2 бал – захист (презентація ІТЗ)

Критерії оцінювання екзамену

40 балів – студент дає повні, ґрунтовні відповіді на усі запитання екзаменаційного білету, демонструє всебічне систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу, вміння самостійно їх використовувати у професійній діяльності;

35 балів – студент демонструє повне знання і розуміння програмного матеріалу; має труднощі з відповідями на запитання;

30 балів – студент знання і розуміння програмного матеріалу, демонструє епізодичні уміння й навички застосовувати здобуті знання на практиці;

25 балів – студент репродуктивно відтворює теоретичний матеріал курсу, може дати відповідь на запитання білету;

20 балів – студент репродуктивно відтворює окремі положення та поняття курсу, не може дати відповідь на запитання білета.

Шкала загального оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C		зараховано
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Амосов О. Ю. Політичне лідерство в умовах демократичного транзиту: український досвід. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2019. Вип. 12. С. 15-22.
2. Андрушків Б. М., Кузьмін О. Є. Лідерство в менеджменті : підручник. Львів : Львівська політехніка, 2018. 456 с.
3. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом і лідерство в організації : навч. посіб. Донецьк : ДонНУЕТ, 2017. 342 с.
4. Балабанова Л.В. Управління персоналом. Підручник. /Балабанова Л.В., Сардак О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – С. 87–92.
5. Білорус Т. В. Теорія і практика лідерства : навч. посіб. Ужгород : УжНУ, 2019. 284 с.
6. Васильченко Л. П. Лідерство як соціально-психологічний феномен : монографія. Київ : Логос, 2019. 287 с.
7. Винославська О. В. Дослідження типології управлінських конфліктів у технічному університеті // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика. / О. В. Винославська, Л. М. Карамушка – К.: Т-во конфліктологів України, 2002. – Вип. 3. – С. 20 –24.
8. Вітвіцька С. С. Лідерство як компонент професійної компетентності майбутнього фахівця. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018. № 3 (77). С. 123-134.
9. Гах Й. М. Етика ділового спілкування : навч. посібник /Й. М Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
10. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук, О. І. Тимошенко. – К. : ЄУ, 2006. – 350 с.
11. Герасимчук В. Г., Палеха Ю. І. Стратегічне лідерство : навч. посіб. Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2018. 326 с.
12. Герчанівська П. Е. Культура управління: навч. посібник / П. Е. Герчанівська. – К. : ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2005. – 152 с.
13. Глобальний договір ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу.: <http://www.globalcompact.org.ua/ua/about/what>

14. Гончаров С. М., Кушнір Н. А. Теорія і практика лідерства : підручник. Рівне : НУВГП, 2020. 398 с.
15. Горобець С. А. Трансформаційне лідерство в системі публічного управління України. Демократичне врядування. 2020. Вип. 25. С. 47-56.
16. Гриценко С. П. Етика ділового спілкування / С. П. Гриценко. – К.: Вища освіта, 2005. – 196 с.
17. Гендер і Ми. Інтегрування гендерного підходу в освіту та виховання: навч.-метод. посіб. для шк. та ст. молоді / Р. Безпальча. – Шк. рівних можливостей. – К., 2009. – 160 с.
18. Дафт Р. Л. Лідерство / пер. з англ. під ред. О. Є. Кузьміна. Львів : Кальварія, 2016. 652 с.
19. Денисенко М. П., Гармаш С. В. Організаційне лідерство : навч.-метод. посіб. Київ : КНЕУ, 2017. 198 с.
20. Державна програма з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 №1834.
21. Ділова активність: Навчально-методичний посібник для педагогічних працівників ПТНЗ / А. С. Нікуліна, Д. В. Паньков, Н. В. Тірейкіна та ін., Донецьк. 2003 – 250 с.
22. Дранник В. А. В трудовому колективі службовців. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка: Зб.наук. праць . – К. : ВПК «Політехніка», 2013. – №3. 138 с.
23. Друкер П. Ф. Енциклопедія менеджменту та лідерства / пер. з англ. О. Є. Кузьміна. Київ : Кондор, 2018. 584 с.
24. Єрмоленко А. М. Етика дискурсу Карла-Отто Апеля у контексті українського суспільства за доби модернізації // Філософська думка. – 2007. – №5. – С. 104–124.
25. Єрмоленко А. М. Філософувати дискурсом. Практична філософія Дитріха Бюлера та берлінська етика дискурсу // Філософська думка. – 2007. – №1. – С.107 – 116.
26. Жуков Ю. М., Петровська Л. А. Діагностика і розвиток лідерства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 312 с.
27. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 №2875-IV.
28. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001 № 2789-III.
29. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування: навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. Я. Зусін. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
30. Ісаченко В. В. Формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти / В. В. Ісаченко; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса, 2005. – 20 с.
31. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету : навч. посібник / Г. М. Калашник – К.: Знання, 2007. – 143 с.

32. Калініченко Л. Л. Лідерство та командоутворення : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 224 с.
33. Кальниш Ю. Г., Логвиненко В. Г. Емоційне лідерство як чинник ефективності управління персоналом. Економіка та управління підприємствами. 2019. Вип. 34. С. 89-96.
34. Карамушка Л.М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
35. Ковальчук В. І. Проблеми управлінського лідерства в професійно-технічній освіті / В. І. Ковальчук // Вісн. післядиплом. освіти: Зб. наук. праць / Голов. ред. В. В. Олійник. – К.: Геопринт, 2009. Вип. 11, ч. 1. – С. 101–111.
36. Крушельницька О. В. Управління персоналом і лідерство : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Кондор, 2019. 424 с.
37. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 240 с.
38. Малахов В. А. Цінність як категорія культури / В. А. Малахов // Філософська думка. – 2002. №5. – С. 76–85.
39. Мартиненко М. М. Основи менеджменту: підручник / М. М. Мартиненко – К. : Каравела, 2005. – 496 с.
40. Мойсєєв В. А. Паблік рілейшнз: Навч. посібник / В. А. Мойсєєв. – К.: Академвидав, 2007. – 224 с.
41. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг: Навчальний посібник / О. Б. Моргулець. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
42. Мостенська Т. Л., Скопенко Н. С. Психологія лідерства : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2020. 256 с.
43. Орбан-Лембрик Л. Б. Соціальна психологія : / Орбан - Лембрик Л. Б., Орбан-Лембрик Л. Е. ; Підручник: У 2 кн. Кн. І: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: Либідь, 2004. – 576 с.
44. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія лідерства в малих соціальних групах. Соціальна психологія. 2018. № 2 (68). С. 78-89.
45. Освітній менеджмент: Навчальний посібник /За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.
46. Осипова Т. Ю. Виховна робота зі студентською молоддю: навч. посібник / Т. Ю. Осипова, І. О. Бартєнєва, О. О. Біла. – Одеса: Фенікс, 2006. – 288 с.
47. Осовська Г. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник/ Осовська Г. В. – К.: Кондор, 2003. – 370 с.
48. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин : навч. посібник / Ю. І. Палеха – К.: Кондор, 2008. – 356 с.
49. Паригін Б. Д., Щокін Г. В. Соціально-психологічні аспекти лідерства в організації. Соціологія управління. 2017. № 4. С. 34-43.
50. Поговоримо про майбутнє / Олена Сулова. – К.: ФОП Москаленко О. М., 2013. – 48 с.
51. Подольська Є. А. 100 питань. 100 відповідей / Є. А. Подольська, Т. В. Подольська – К. : ІНКОС, 2009. – 352 с.
52. Правознавство: /За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003. – 767 с.

53. Приймак Т. О. Паблік рілейшнз у бізнесі: Навч. посібник / Т. О. Приймак. – К.: КНЕУ, 2006. – 176 с.
54. Прохоренко Т. Г. Лідерство як форма самоствердження особистості в малій групі. / Прохоренко Т. Г., Зборовська О. П., Носирєва Г. А. – Вісник Міжнародного Слов'янського університету: український науковотеоретичний журнал. Ювілейний випуск. – Харків, 2008. – С. 12–18.
55. Психологічний клімат колективу / Упоряд.: О.Марінушкіна, за заг. ред. С. Максименко, О. Главник – К.: Главник, 2004. – 96 с.
56. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи», затверджені Постановою Верховної Ради України від 27.06.2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1241-v>.
57. Романовський О. Г. Ділова етика: навч. посібник / Романовський О. Г. , Пономарьов О. С., Лапузіна О. М. – Харків : НТУ «ХПІ», 2006. 364 с.
58. Романовський О. Г. Методологічні засади концепції підготовки лідерів-професіоналів у системі неперервної інженерної освіти / О. Г. Романовський // Творча особистість у системі неперервної професійної освіти: Матеріали міжнарод. наук. конф., 16 – 17 трав. 2000 р. – Х., 2000. 436 с. – С. 16–22.
59. Романовський О. Г., Гура Т. В. Педагогічне лідерство : навч. посіб. Харків : НТУ "ХПІ", 2020. 268 с.
60. Романчук О. М. Толерантні та особистісно-сміслові детермінанти професійної підготовки соціальних працівників / О. М. Романчук. – Наукові студії із соціальної та політичної психології: збірник наукових праць Інституту соціальної та політичної психології Академії педагогічних наук України – К.: ІСтаПП АПН України, 2008. – Вип. №20 (23). – С.159–170.
61. Ручка А. А. Соціальні норми і цінності. / А. А. Ручка. – К.: Думка, 2006. – 96 с.
62. Сергєєва Л. М. Лідерство в управлінні професійно-технічним навчальним закладом. – К.: АртЕкономі, 2011. – 144 с.
63. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту: навч. посібник / О. Д. Сердюк – К. : Професіонал, 2004. – 432 с.
64. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової. – К.: Міленіум, 2006. – С.124–133.
65. Сисоєва С. О. Психологія та педагогіка / С. О. Сисоєва, Т. Б. Поясок: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – К.: Міленіум, 2005. 520 с.
66. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера.: Навчальний посібник / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учбової літератури, 2009. —181с.
67. Скібіцька Л. І. Менеджмент. Навчальний посібник. / Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.
68. Соціологія: Підручник / за ред. докт. соціолог. наук, проф. В. М. Пічі. 4-те видання, виправлене. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 278 с.

69. Стадник В. В. Менеджмент.: Підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна – 2-ге вид., вип., допов. – К., Академвидав, 2007. – 452 с.
70. Столяренко О. В. Педагогічні аспекти виховання толерантності у студентському середовищі / О. В. Столяренко, Л. М. Магас // Гуманізм та освіта: зб. матеріалів міжнародної науково-практичної конференції:
71. Стоян Т. А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена: навч. посібник / Т. А. Стоян. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 232 с.
72. Татенко В. О. Лідер XXI / В. О. Татенко // Leader XXI: Соц.- психолог. студії. – К.: Корпорація, 2004. – 198 с.
73. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: діловий етикет. Навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 79 с.
74. Тovaжнянський Л. Керівник-професіонал нової формації / Л. Тovaжнянський, О. Романовський // Вища освіта України. 2002. – №1. – С. 34–39.
75. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посібник / Григора В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І., Посохова І. С., ЧерноволТкаченко Р. І. – Харків: «Веста», 2003. – 152 с.
76. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник / Ф. І. Хміль. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с.
77. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Кондор, 2005. – 434 с.
78. Хочеш стати лідером – обганяй або йди своїм шляхом / ІКЖЦ. – К.: ФОП Москаленко О. М. – 2013. – 36 с.
79. Ціось А. Л. Дізнайся більше про себе / Алла Ціось. – К.: Шк. світ, 2011. – 120 с.
80. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: навч. посібник / Г. Л. Чайка. – К.: Знання, 2005. – 442 с.

Додаткова література

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. К.: Наш формат, 2019, 304 с.
2. Виноградова О. В., Євтушенко Н. О. Групова динаміка та комунікації. Навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. 223 с.
3. Войтко С.В. Лідерство та антикризовий менеджмент. підручник Київ: КПІ ім Ігоря Сікорського , вид-во «Політехніка», 2021. 194 с.
4. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій / укладачі: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.
5. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с.
6. Основи менеджменту: Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова. Електронні текстові дані. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. 166 с.

7. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
8. Психологічні засади лідерства в системі стратегічних комунікацій : навч. посіб. / Н. Г. Іванова, О. О. Паливода, Ю. І. Андрусишин та ін. Київ : НА СБУ, 2022. 120 с.
9. Стоян О.Ю. Теоретичні положення формування харизматичного лідерства в системі публічного управління. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1932>
10. Трансформаційне лідерство в міжнародному бізнесі: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент міжнародного бізнесу» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А.Р. Дунська, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 84 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/50032/1/Trans_liderstvo.pdf
11. Управління конфліктами та комунікаціями: навчально-методичний посібник для самостійного (дистанційного) вивчення дисципліни студентами другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 073 «Менеджмент» / Держ. біотехн. ун-т ; Уклад. В.М. Нагаєв. Харків: КП «Міська друкарня», 2022. 64 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4934/1/NMP_Upravlinnya%20konfliktamy_22.pdf

Інформаційні ресурси

1. Database. Journals4Free – портал журналів з понад 7000 назв академічних журналів : веб-сайт. URL: <http://www.journals4free.co>
2. Комунікації в організаціях: процес, типи, зв'язки, бар'єри [Електронний ресурс] URL: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/15040/>
3. Логічні основи теорії аргументації [електронний ресурс]. URL: http://elearn.nubip.edu.ua/pluginfile.php/163/mod_resource/content/1/Tema_5.Logic_hni_osnovi_teoriji_argumentaciji.pdf
4. Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://learn.ztu.edu.ua>.
5. Сайт бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://lib.ztu.edu.ua>.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському

державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

Відповідно до норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022) роботи студентів мають бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.